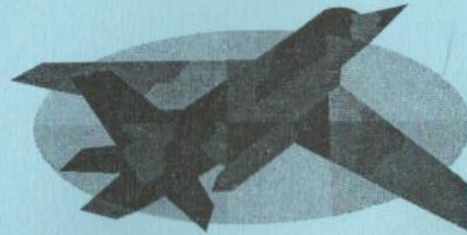

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

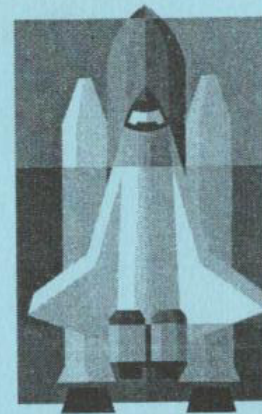

МАТЕРІАЛИ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ**

19-20 лютого 2008 р.

Київ 2008

УДК: 009 (082)

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції 19-20 лютого 2008 р. / за заг. ред. О.В.Петренка, О.М.Ічанської. – К.: НАУ, 2008. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова оргкомітету:

В.П. Харченко, д-р тех.н., проф., проректор з наукової роботи
Національного авіаційного університету

Заступник голови оргкомітету:

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри
авіаційної психології, заступник директора з наукової роботи
Гуманітарного інституту НАУ

Члени оргкомітету:

проф. Л.Ф. Бурлачук
доц. Т.В. Вашека
доц. О.М. Долгова
ст. викл. В.В.Злагодух
доц. О.М. Ічанська
проф. Г.В.Ложкін

проф. О.Р. Малхазов
доц. О.М. Назарук
доц. Л.В. Помиткіна
доц. О.В. Сечейко
проф. В.О. Татенко
доц. С.М. Хоружий

Секретаріат конференції

В.В.Злагодух (голова секретаріату)
Е.І.Кологривова
О.В.Івачевська

*Рекомендовано до друку вченою радою Гуманітарного
інституту НАУ (Протокол №4 від 14 лютого 2008 р.)*

© Національний авіаційний
університет, 2008

фактори безперервності, прогнозу і створення освітніх ситуацій, які стимулюють розвиток професійної уяви, оптимального поєднання засобів і методів, особистісно-зорієнтованого навчання, інтелектуального напруження, комп'ютеризації. Найбільш ефективним способом вивчення аналітичної геометрії, креслення, що формує просторову, технічну, професійну уяву є синтетичний метод, який дає змогу осмислювати геометричну, технічну, професійну сутність сформованих аналітичних узагальнень. Конструктивними компонентами, які зумовлюють специфіку запропонованої моделі є механізми формування професійної уяви майбутніх офіцерів-прикордонників: образно-практичний компонент і внутрішньо-предметна інтеграція.

Модель формування професійної уяви, психолого-педагогічні засоби та механізми функціонування вказаної інтелектуальної якості, можуть бути включені в будь-яку технічну навчальну дисципліну та застосовані для навчання слухачів будь-якого напрямку підготовки. Розробці практичних рекомендацій щодо впровадження моделі, і на інших напрямках навчання можуть бути присвячені подальші дослідження.

Олексій Єгоров

м. Харків

Якості особистості, які необхідні фахівцям податкової міліції в професійній діяльності

Разом з формуванням податкової міліції в Україні виникло багато проблем зв'язаних з її правовим статусом, фінансуванням, соціальною градацією, кадровим потенціалом. Але слід наголосити, що центральною фігурою в системі податкової міліції є інспектор, як правило, це офіцер міліції. А система в якій доводиться працювати співробітникам податкової міліції це система «людина-людина». Тобто співробітникам цієї організації треба, перш за все, добре знати закономірності спілкування, уміння «читати» особисті якості людини коли вона їх приховує та інші.

Безумовно, всі ці гіпотетичні розсуди базуються на практичному досвіді, хоча показати які ж саме якості особистості в більшій, а які в меншій мірі необхідні для успішної роботи в податкової міліції можна тільки науковим шляхом.

Тому в даному дослідженні поставлена мета: за допомогою комплексу психологічних методів, виявити якості та властивості особистості необхідні для здійснення професійної діяльності в податковій міліції.

Слід зауважити, що професійна діяльність інспекторів податкової міліції здійснюється в екстремальних умовах, тому її співробітники постійно переживають нервово-психічні навантаження.

В нашому дослідженні виявлення особистих факторів здійснювалось на двох групах податківців: перша - це співробітники, які віднесені групою експертів до працівників високо успішних; друга група - це інспектори податкової міліції з низьким рівнем успішності.

Одержані результати свідчать, що в першій групі частіше і з більшим ступенем активності проявляються такі якості та властивості особистості: вони більше орієнтовані на людину яку вони перевіряють; вони проявляють високу психологічну орієнтованість та більш високу культуру спілкування. У цих фахівців відмічається високий самоконтроль, крім того, вони більш свідомі, принципові і в більшій мірі відкриті в соціальних контактах.

Для співробітників першої групи характерно наявність низького рівня агресивності, роздратованість, негативізму. В спілкуваннях з підобліковою особою ці фахівці проявляють конструктивність та адекватність поведінки відповідно ситуації.

Як правило для осіб першої групи значущими є і професійні проблеми, що виникають у людей з якими вони працюють, тобто такі співробітники бачуть не тільки документи, які вони перевіряють.

Для працівників віднесених до другої групи притаманними є менша організаційно-правова орієнтованість в своїй професійній діяльності. Вони менш конструктивні в своїй роботі і діють більш прямолінійно до осіб яких вони перевіряють, вони можуть

ставитись «звисока», орієнтувати їх на урозуміння того, хто кого перевіряє.

Для працівників податкової міліції з другої групи характерний менш відповідальний підхід та увага до операціональних особливостей своєї діяльності.

Успішність в професійній діяльності інспекторів з другої групи часто супроводжувалась слабкою мірою прояву таких якостей як вимогливість, впевненість у собі, чесність, вірність слову, самостійність та інших.

Отримавши імперичні дані, ми можемо побудувати психологічний портрет успішного працівника податкової міліції. Крім того, одержані дані переконують в можливості (і необхідності) в процесі відбору кадрів для роботи в податкової міліції використовувати психологічні методи та критерії.

В заключенні слід зауважити, що специфіка професійної діяльності в податкової міліції вимагає у її фахівців гнучкої поведінки в різних, і особливо екстремальних умовах, яка б супроводжувалась високим рівнем психологічної стійкості.

*Михайло Захараш, д.мед.н.,
професор, чл.-кор. АМН
Олександр Матюха, к.мед.н.
Андрій Яворський
Віктор Панченко, к.біол.н.
Олена Нічик
м. Київ*

Професійна мотивація та проблеми психофізіологічної адаптації до діяльності в особливих умовах

Збереження належного рівня адаптації фахівців до діяльності, яка відбувається в особливих умовах є актуальною проблемою прикладної психології і психофізіології. Наявністю особливих, а іноді екстремальних умов позначені переважна більшість видів військово-професійної діяльності. Несприятливі чинники професійної діяльності нерідко перевищують адаптаційні